

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

periculum efficit, in dict. cap. quoniam, in excommunicationem minorem non incidant, qui etiam ex crassa, & supina ignorantia excommunicatis communicant: quare indulgentia hæc ad alios casus non protrahitur, sed in aliis, in quibus similis gratia concessa non fuit, crassa, vel supina ignorantia non excusabit. Nec obstat textus in cap. sicut dignum, §. de illis, de homicid. quia verbum vel ignoranter, ibi non apponitur, ut etiam eo casu ei, qui cum excommunicatis communicabit, imponatur; sed potius ne imponatur, quemadmodum non imponitur eo casu, quo quis ex timore communicavit, juxta dictum caput quoniam multos: & hos duos casus considerandos esse aperte jubet Pontifex. Nec tandem obstat textus in d. cap. excellentissimi 12. 11. q. 3. si accipiamus verbum absolvatur, pro declaratione, hoc est absolutum esse, ut accipitur in cap. audivimus 24. q. 1. juxta Patrem Suarium de censur. disp. 4. sect. 4. num. 22. aut etiam ut textus ille procedat in crassa, & supina ignorantia, quæ etiam vera ignorantia est, non de affectata, quæ est ignorantia simulata; nam cum sententia, de qua ibi, fuisset publicè promulgata, ejus ignorantia non excusat, ne incurratur excommunicatio, juxta textus in d. cap. qui à divinis, cap. 1. §. quod nec sufficit, de postul. Pralat. Illa tamen ignorantia facit, ut statim absolutio concedatur, quemadmodum dispensatio in præsentem textu.

18. Sed supra traditæ assertioni obstat textus in cap. Exponitur cap. cum illorum 3. de sent. excom. cum illorum 3. de sent. excom. cum illorum 32. de sent. excom. ubi Innocentius III. affirmat, eos qui manus violentas in clericos iniecerunt, & ita sacris ordinibus initiati fuerunt, ignorantibus censuræ, in susceptis gradibus ministrare non posse, nisi obtentâ dispensatione. Igitur quia qui cum ignorantia probabiliter censuræ ordines suscepit, irregularis efficitur. Pro cuius textus expositione discrimen constituendum est inter ignorantiam facti proprii & ignorantiam facti alieni; nam ignorantia proprii facti, de qua in eo textu agitur, iusta, & probabilis esse nequit, immò nec præsumitur, argumento legis ultimæ in fine, ff. pro suo, l. quamquam 7. ff. ad Velleian. & idè in eo casu dispensatio necessaria est: ignorantia verò facti alieni, de qua in præsentem agitur, iusta & probabilis est, l. ultim. in fine, ff. de jur. &

fact. ignor. quia ut inquit Consultus in l. 2. ff. eod. tit. talis ignorantia etiam prudentissimos fallit. Illustrat Robertus lib. 4. sentent. cap. 15. & idè de excusat, non tantum in civilibus, l. 1. l. 3. & 4. l. regul. 9. ff. eodem tit. l. qui fundum 7 §. 2. ff. pro emptore, l. si res 57. ff. de legat. 1. in bonorum 10. ff. de bonor. possess. l. nunquam 31. cum l. sequenti, §. 1. ff. de usufrucap. l. si à patre 5 cum l. sequenti, ff. de condit. indob. l. quamvis 5. cum sequenti. Cod. qui admittit sed etiam in criminalibus, l. liberorum 11. §. non tantum ff. de his qui notant. infam. l. 2. ff. si quis in jus vocatus, l. tutor 16. §. contrariam, ff. de pignorat. act. l. si quis 7. §. doli, l. si familiam 7. ff. de jurisd. l. 4. in fin. Cod. de incest. nupt. l. plagii 14. C. ad leg. Flavianam de plag. cap. si quis cum duobus, sequenti. 34. q. 2. cap. 2. de cognat. spirit. regul. ignorantia, de R. l. lib. 6. latè illustrat Amaya lib. 1. observ. cap. 1. num. 1. unde excusat ab excommunicatione, cap. si verò 4. de sent. excom. Suarez de censur. disput. 4. sect. 8. num. 11. Hugolinus eod. tract. tabul. 1. cap. 9. §. 8. & ab irregularitate, cap. significasti 8. de homicid. de qua ignorantia rectè accipiunt præsentem textum Innocent. Hostiens. & Ancharan. nec contrarium probant textus in l. genero 8. ff. de his qui not. infam. l. 1. ff. de legibus, l. 2. ff. de termino moto, l. si fortuito 11. ff. de incendi. quos & alios explicat Amaya ubi proximi. Nec etiam obstat textus in l. Iulianus 13. §. 1. ff. de act. empti. Cui respondetur ex ratione textus l. 1. §. causa. ff. de adlit. edit. scilicet quod non interest, fallatur quis ignorantia, an calliditate: quâ ratione procedunt textus in l. ff. adest 19. §. 1. ff. locati, l. tutor 16. §. contrarium, ff. de pign. act. Nec etiam obstat textus in l. si partem 19. §. 1. ff. quemadmodum servitutes, quia cum tempus, de quo ibi, quo servitutes amittuntur, sit continuum, currit etiam ignorantia, juxta dictam legem genero. Nec tandem obstat textus in l. interdum 16. §. licet, ff. de publican. quia ut ibi notat Accursius, ignorantia, de qua ibi, non est iusta, & probabilis, quia est ejus, quod quis scire tenetur; & idè non excusat, sed ea stante quis mitius punitur: quâ ratione etiam non excusat in l. servos 12. C. de agric. lib. 11. l. 1. C. de colonis Illyricanis.

CAPUT X.

Idem.

SI^b celebrat minori^c excommunicatione ligatus, licet graviter^d peccet, nullius stamen notam^e irregularitatis incurrit, nec^f eligere prohibetur, vel ea, quæ ratione^g jurisdictionis sibi competunt, exercere. Si tamen scienter talis electus fuerit, ejus electio est^h irritanda pro eo, quod ad susceptionem eorum eligitur, à quorum perceptione à sanctisⁱ Patribus est privatus. Peccat autem conferendo ecclesiastica^j sacramenta: sed ab eo collata, virtutis non carent^k effectu, cum non videatur à collatione, sed participatione sacramentorum (quæ in sola consistit perceptione,) remotus. Dummodo non in contemptum ecclesiasticæ disciplinæ, videlicet contra prohibitionem superioris, communioni excommunicatorum^l pertinaciter se ingesserit: in quo casu est anathemate feriendus.

NOTÆ.

a [Dem.] Gregorius videlicet IX. qui præsentem constitutionem edidit, ut decideret, sopiretque veterem controversiam; nam cum aliis canonibus statutum esset clericum excommunicatum celebrantem irregularitatem incurere, quos retuli in cap. 4. hoc tu. quia tamen expressum non erat, an de legatis tantum majori excommunicatione, an etiam de minori sacri canones loquerentur, cæpit de hoc apud Interpretes dubitari; & super eo diversas fuisse opiniones refert Hostiensis in præfenti, num. 1. quare ut eam quæstionem definiret Gregorius in præfenti, docet clericum minori excommunicatione ligatum, celebrantem, licet graviter peccet, nullius tamen notam irregularitatis incurere, & posse eligere, atque ea, quæ ratione jurisdictionis sibi competunt, exercere, non tamen eligi, additque, peccare conferendo ecclesiastica sacramenta, sed ab eo collata virtutis effectum non carere, dummodo in contemptum ecclesiasticæ disciplinæ communioni excommunicatorum pertinaciter non se ingesserit: quo casu affirmat, esse anathemate feriendum. Quam Gregorii constitutionem notabilem, & magistralem dixit Butrius in præfenti, num. 1. famosiorum aliis appellavit Panormit. num. 1. elegantem dixit Covarr. in cap. alma, 1. part. in initio, numer. 4. & §. 6. num. 5.

b Celebrat.] Hoc est Missæ sacrificium offert, juxta textum in cap. is qui 18. de sent. excomm. lib. 6. Clement. 2. de priviil. Hugolinus de censur. tab. 3. cap. 8. num. 1.

c Minori excommunicatione.] De qua in cap. 2. de except. cap. penult. de sent. excomm. & de illa tantum præfens quæstio procedit, non de aliis minoribus excommunicationibus, quæ privabant osculo pacis, aut societate Episcoporum, seu sacerdotum, de quibus agit Morinus lib. 2. exercit. cap. 1. cum sequent. Dicitur enim hæc minor excommunicatio comparatione ad majorem, quia hæc paucis effectibus est contenta; privat enim tantum aliqua communione, veluti passiva perceptione sacramentorum, quæ quamvis olim in Ecclesia magna pœna fuerit, ita ut simpliciter excommunicatio diceretur, ut ex canone 10. aliàs 11. Apostolorum constat, & facile probatur ex cap. sacerdote 63. de consecr. dist. 1. Sotus in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 1. Marius Alter, de censur. disput. 2. cap. 5. §. excommunicatio, Suarez eod. tract. disp. 8. sect. 3. num. 2. attamen quia longè gravius damnum infert excommunicatio major, pluresque habet effectus, idè ejus respectu minor excommunicatio dicitur, quemadmodum minor capituli diminutio appellatur respectu majoris, & maximæ, §. minor, Instit. de capit. diminut.

d Graviter peccet.] Innocentius in præfenti, n. 1. ait, quod idè gravius peccat; quia celebrat in peccato mortali ex eo contracto, quia cum excommunicato majori excommunicatione communicavit, juxta textum in cap. sacris, de his que vi; & ita est suspensus quoad se, cap. sacerdotes 50. 1. q. 1. cap. ult. de cohabit. cleric. Sequuntur Hostiens. num. 1. Anton. num. 3. & 4. & eos refellit Covarr. in cap. alma, 1. p. §. 8. num. 2. ex eo quia ad minorem excommunicationem non desideratur necessariò mortale crimen, sed sufficit venialis culpa. Graviter ergo peccat, quia dum celebrando percipit sacramenta, facit contra præceptum Ecclesiæ in materia gravi, & sacra, & violat censuram

Ecclesiæ; & sic quia peccatum mortale committit, graviter peccat, l. 6. tit. 9. partit. 1. Covarr. ubi supra, num. 2. Suarez de censur. disp. 24. sect. 2. num. 2. Idem procedit in ligato majori excommunicatione, qui gravius peccavit, quia gravius offendit præceptum, & censuram Ecclesiæ, ut ex hoc textu, & ex cap. latores 4. hoc tit. probat Suarez disput. 11. sect. 1. num. 1. Inde etiam provenit, quod ligatus minori excommunicatione graviter peccat, si alia sacramenta percipiat, veluti Confirmationis, Pœnitentiæ, Ordinis, aut matrimonii, ut probant Sanchez lib. 9. de matrim. disput. 9. num. 5. Hugolinus de censur. tabul. 3. cap. 6. §. 1. num. 1. Sacramenta tamen ei collata valida erunt, exceptâ absolutione sacramentali. Suarez supra, num. 2 non tamen peccabit taliter excommunicatus, si Missam, & alia divina officia audiat, seu iisdem intersit simul cum aliis fidelibus, aliòve actus ecclesiasticæ communionis exerceat, sive sacros, sive politicos, dummodo non percipiat sacramenta. Covarr. d. §. 8. num. 2. Suarez d. sect. 2. num. 4. Illi etiam, qui excommunicato minoris excommunicationis conferunt sacramenta, etiam graviter peccant, quia veniunt contra præceptum, & censuram Ecclesiæ, cap. 2. de majorit. & obed. Suarez d. sect. 2. n. 26.

e Notam irregularitatis.] Hoc nomen irregularitatis, in veteribus canonibus incognitum fuit, ut pro expositione textus in cap. si Episcopus 6. 11. q. 3. notarunt Antonius hic, numer. 13. Addition. Panormit. numer. 6. postea verò receptum fuit ad significandos eos, qui non possunt ordinari, vel in ordinibus ministrare. Erat enim olim ab Apostolis, & à sanctis Patribus regula constituta de illis, qui admittendi erant ad sacra ministeria, & in illis poterant ministrare, ut colligitur ex cap. unum ovarium, §. nunc autem, 25. dist. cap. 2. 48. dist. cap. si qui sunt. 4. 81. dist. quæ qui comprehensum non erant, quia extra regulam reperiebantur, irregulares dicebantur; quo nomine ad eos significandos, qui impedimentum habent, ne possint ordinari, utuntur sæpius Pontifices. Sicut regularis dicitur, qui juxta regulam vivit, cap. quod Dei 5. cap. 7. de statu monach. Concil. Mogunt. can. 13. & 21. Arelat. 6. cap. 6. Vernense can. 11. Carnot. epist. 202. probat Benedictus Haffienus tom. 1. disq. mon. tract. 1. lib. 3. disquis. 6. Quare primis Ecclesiæ temporibus omnes clerici dicebantur regulares, aut canonici, à canone, cui inscripti erant, & juxta quem vivebant. Concil. Laodic. can. 24. cap. si qui verò, cum seq. 3. 32. dist. notavit Cironius ad tit. de regul. Ita qui arceatur ab ecclesiastico ordine, tanquam à regula alienus, dicitur irregularis, id est devians à regula, cap. 1. 47. dist. ubi cum agatur de pœna usurarii, dicitur quod clericus ejiciatur à Clero, & alienus sit à regula, sive ab ecclesiastico gradu, ut in ipso canone 17. Concilii Nicæni legitur. Est enim vox hæc composita ex propositione in, & regula; quæ propositio negativa privationem inducit, l. incivile, ff. de legibus. Unde irregulare dicitur, quod intra regulam non continetur; quo in sensu dicitur irregulariter legens pro eo, qui contra regulam legit, in c. quoniam, 69. dist. irregulare depositum, quod contra regulam depositi sit, l. Lucius 24. cum l. sequent. §. qui pecuniam, ff. depositi. Est autem irregularitas hæc nota quadam, sive impedimentum ex facto, vel defectu proveniens, quo quis prohibetur ad sacros ordines promoveri, & in iisdem ministrare: & aliquando provenit

ex delicto, aliquando ex defectu, aliquando ex vinculo, ut probavi passim in lib. 1. Decretalium. Et quia post delictum manet nota, l. ult. Cod. de generali abolitione, cap. ult. § indulgentia 2. quest. 3. l. 6. § si quis, cum l. sequenti, ff. de his qui not. infamia, sive macula, cap. final. 25. dist. quia cum se habeat ad modum cicatricis, cap. ventum 18 1. quest. 1. etiam post penitentiam durat, cap. final. de arate & qualis. & ideo rectè appellatur nota in presenti, & in cap. final. de homicid. & qui minori excommunicatione ligatus celebrat, talem notam non incurrit, quia si postquam celebravit, absolvatur, poterit ulterius celebrare sine dispensatione; quod illi non liceret, si irregularitatem incurreret qui deponeretur, ut contingit ligato majori excommunicatione, & celebranti, cap. 3. & 4. hoc tit. nec haberet spem restitutionis, cap. si quis Presbyter 5. cum sequenti 11. q. 3.

5. f. Nec eligere prohibetur.] Quia cum tantum sit remotus à perceptione sacramentorum, cap. 2. de except. & ab omni eo, per quod pervenitur ad illam, ut est electio passiva, de qua infra in vers. Si rament, non prohibetur eligere, quia hoc extrinsecus se habet ad participationem sacramentorum, nec ab ea dependet. Docent in presenti Anton. num. 1. Panormit. num. 2. Ancharan. num. 3. Covar. in cap. alma, 1. p. §. 8. numer. 3. Suarez de censur. disput. 24. sect. 2. num. 4. Nec interest, an minor excommunicatio à jure, an ab homine imponatur, quia in utraque eadem ratio procedit, quamvis contrarium innuatur in l. 6. tit. 9. part. 1. Nec aliud docetur in cap. illa 39. de elect. quia potius id ibi probatur, siquidem docetur minori excommunicatione ligatum posse eligere, quia canonica judicatur electio, cui ipsi interfuerunt eligendo, cap. 3. de caus. possess. & licet in eo textu affirmet Pontifex, se supplere de plenitudine potestatis, si quis in ea ex eo fuisset defectus, hoc non fecit ex necessitate, sed ex abundantia, ut docet Glossa 2. Innocentius num. 2. Suarez dist. sect. 2. num. 13. & ut satisfaceret opposentibus de minori excommunicatione, addidit illa verba: Si quis def. ctus, &c. aut forte hæc verba presentis textus tantum significant, quod propter minorem excommunicationem excommunicatus eligere non prohibetur, etiam si celebraverit, etsi de hoc non tanquam de excommunicatione, sed tanquam de crimine opponatur, ne inter sit electioni, quia criminofus à temporalibus actionibus removetur, cap. super eo 13. de testibus: & per consequens ab spiritualibus, argumento capitis per venerabilem, qui fil. sint legit. si nihilominus inter sit, ex hoc defectu, potuit electio impugnari, ut quosdam existimasse referunt Hostiensis, & Innocent. in eotextu, numer. 1. Quem defectum de plenitudine potestatis supplet Pontifex in eo capite. Aliud procedit in suspensis, quia hi non possunt eligere, cap. cum dilectus, vers. Quia nobis, de consuet. cap. cum inter 16. de elect. cap. quia diversitatem, de concess. prebend. cap. unic. ne sede vacante, lib. 6. sive sint suspensi ab ordine, sive ab officio; nam cum non possint actum ordinis, vel officii exercere, utique nec ea, quæ dependent ab ordine, vel officio, ut est actus eligendi, Clement. 2. de arate & qualis. quare nihil interest, an à jure, an ab homine suspensio imponatur, quicquid voluit Glossa verbo, & suspensus, in dist. cap. cum dilectus, & in presenti verbo Nec eligere

6. g. Jurisdictionis.] Sive sit jurisdictio ecclesiasti-

ca, sive propria, sive delegata, ex eadem ratione, quia non pender à perceptione Sacramentorum, quæ tantum illi prohibita est; & ideo aliorum humanorum actuum particeps erit, ex l. cum Prator. ff. de judic. quare poterit excommunicare, & ab excommunicatione absolvere, cap. duobus 56. de sent. excom. quia non tantum jurisdictionem retinet, sed & usum jurisdictionis: item ea obire, quæ quamvis jurisdictionis non sint, tamen aguntur in judicio. Unde actor esse poterit, & procurator, aut testis, vel accusator, licet de his duobus dubitet Anton. in presenti, numer. 15. non quia excommunicatus sit, sed quia criminofus, argumento textus in cap. super eo 13. de testibus. Item poterit contrahere, & facere testamentum. Glossa in presenti, quam sequuntur Innoc. num. 3. Hostiens. num. 5. Panormit. num. 2. Suarez d. sect. 2. n. 4.

7. h. Est irritanda.] Consonat lex 6. tit. 9. part. 1. Ratio redditur à Gregorio in illis verbis: Pro eo, quod ad suspensionem eorum eligitur, à quorum perceptione à sanctis Patribus est privatus. Quæ significant, quod quamvis per minorem excommunicationem privetur quis tantum Sacramentorum participatione, cap. 2. de except. quæ in sola perceptione consistit, juxta presentem textum, in vers. Peccat; aramen si eligatur ad beneficium, electio est irritanda, quia concomitanter se habet ad suspensionem sacramentorum; ideo enim quis eligitur ad beneficium, ut celebrando percipiat sacramenta, cap. velatum 11. de consecr. dist. 2. à quorum perceptione est privatus. Unde etiam eligi prohibetur, ex regula, quæ dicitur, quod quando aliquid prohibetur, omne id censetur prohibitum, per quod pervenitur ad illud, l. oratio 16. ff. de spons. l. 2. ff. de jurisdict. cap. praterea, de offic. deleg. & ne qui unà viâ à Sacramentorum perceptione arceatur, aliâ admittatur, contra textum in cap. tue, de procurat. namque si talis electio non irritaretur, tacite admitteretur electus ad id, à quo expressè prohibetur, contra regulam textus in l. qui testamento 27. de probat. Sed quia hæc electio directè non celebratur contra censuram, ideo non est irrita ipso jure, sed irritanda à iudice per sententiam ut constat ex presenti verbo irritanda, & docuerunt Glossa in presenti, verbo Eligere, Suarez disput. 24. sect. 2. num. 21. Alterius de censur. disput. 4. cap. 3. §. 2. quare audiendi non sunt Hostiensis hic, num. 5. Cardinal. column. ult. Covar. in cap. alma, 1. p. §. 4. num. 3. Hugolinus tabul. 3. cap. 6. §. 3. num. 2. existimantes, hanc electionem ipso jure nullam esse, quia persona minus idonea eligatur: & argumento capitis postulasti 7. hoc tit. accipientes verbum irritanda, juxta subjectam materiam, hoc est irrita nuncianda; namque persona in hoc casu non prohibetur directè eligi ob minorem excommunicationem, quemadmodum ligatus majori excommunicatione, de qua agitur in d. cap. postulasti; sed indirectè, & immediatè; & ideo quamvis electio facta de excommunicato majori excommunicatione ligato sit ipso jure nulla, d. cap. postulasti; non tamen talis erit electio de ligato minori excommunicatione, sed irritanda.

i. Sanctis Patribus.] In canone 10. Apostolorum, de quo in cap. sicut Apostoli 16. cum sequenti 11. q. 3. & aliis, quæ dabimus in c. significavit, de sent. excom. ex quibus verbis etiam deducitur, quod si excommunicatus minori excommunicatione eligatur ad temporalem dignitatem, Regnum, &

& Cathedram, etiam si sacra electionis sit, valebit electio, quia cessat prædicta ratio Suarez *dist. sect. 2. num. 14.* Alterius *d. disp. 4. cap. 2.* non ita si eligatur ad beneficium, simplex præfimum, vel simile, cuius officium non est ministrare, quia quamvis hæc beneficia non obligent ad Missam celebrandam, vel sacri ordinis susceptionem, sufficit quod ex intentione Ecclesiæ fuerint ad finem hunc instituta. Aliud procedit in pensione, quæ non est beneficium ecclesiasticum.

i Sacramenta.] Consonat lex *6. tit. 9. partit. 1.* & rectè, quia qui minori excommunicatione ligatus celebravit, graviter peccat, ut inquit Gregorius *in presenti*, at ille, qui in peccato mortali est, non potest sacramenta contingere, *c. eos, 81. dist. quod si faciat, graviter peccat, cap. illud, 50. dist. cap. illud, 95. dist. cap. omnia 1. quæst. 1. cap. præter, 5. verum, 32. dist.* Ergo minori excommunicatione ligatus, conferendo ecclesiastica Sacramenta non peccat, quia violat censuram Ecclesiæ, quia hæc tantum privat perceptione Sacramentorum, sed quia indignè confert, & in peccato mortali. Ita Innocentius, Hostiensis, & Antonius *in presenti*, quicquid velint Covarr. Suarez, & Host. relati à Barbosa *in presenti*: vel quia celebrat ut conferat, quo casu accipit textum hunc Mendo *in statera, dissert. 13. q. 9.*

k Effectus.] Quia cum excommunicatus ratione censure sacramenta conferre non prohibeatur, ab eo collata non tantum valent, sed & conferunt executionem.

l Perinaciter.] Quare etsi non fiat irregularitas, quia graviter deliquit, à iudice tamen anathemate est feriendus, juxta textum *in cap. si quis Presbyter 5. cap. si quis laicum 26. 11. q. 3. cap. quod in dubiis 30. de sent. excom. cap. 3. q. 9. & 13. eod. tit. lib. 6.*

COMMENTARIUM.

A Pud antiquos satis controversum fuit, utrum si excommunicatus minori tantum excommunicatione ligatus celebrasset Missæ sacrificium, maneret irregularis, ut contingit excommunicato minori excommunicatione; juxta tradita *in cap. 4. hoc tit.* Et Glossa *1. in cap. si quis Presbyter 5. 11. quæst. 1.* existimavit, etiam minori excommunicatione ligatus sacrificium Deo offerentis deponendos esse, & fieri irregulares, intelligens ita verba illa ipsius textus, ab Episcopo suo correptos, de excommunicatis minori excommunicatione, quia cum hæc excommunicatio censura sit, eam ligatus dicitur correptus, *cap. corripiantur 24. quæst. 3.* & si de excommunicato majori excommunicatione in eo canone ageretur, frustra ei imponeretur anathema, qui jam erat majori excommunicatione ligatus. Affirmat ergo Glossa, in eo canone agi de excommunicato minori excommunicatione. Quæ Glossa sententia fulcitur ex canone 8. Concilii Carth. 2. ex quo desumptus est textus *in dist. cap. si quis Presbyter*, ubi ita legitur: *Si quis Presbyter à Præposito suo excommunicatus, vel correptus fuerit, &c.* Facit etiam, nam minori excommunicatione ligatus, celebrando graviter peccat, ut inquit Gregorius *in presenti*; quia in materia gravi, & sacra violat censuram Ecclesiæ: hoc autem peccatum debet aliquam pœnam puniri: sed nulla pœna congruentior est, quam irregularitas; nam ex eadem causa, quia graviter peccant excommunicatus majori excommunicatione, sus-

pensus & interdictus celebrantes irregulares fiunt, ut probavi *in cap. 4. cap. Apostolica, hoc tit.* Ergo similiter ligati majori excommunicatione celebrantes irregularitatem contrahunt. Deinde quia in minori excommunicatione contracta ex eo, quod quis communicavit cum excommunicato majori excommunicatione ligato, peccatum mortale incurritur, *cap. sacris, de his que vi:* & ratione hujus peccati, non tantum est suspensus quoad se, *cap. sacerdotes 90. 1. quæst. 1. cap. final. de cobabit. cleric. verum & est suspensus à jure, cap. cum excommunicato 8. cum sequenti 11. quæst. 3.* quæ sic accipiunt Glossa *in presenti, verbo Nec eligere*, ubi Innocentius *num. 1.* Hostiensis *numer. 3. 10. & 12.* Anton. *num. 12.* Panormit. *numer. 4. & 5.* quare celebrando non tantum erit irregularis, *cap. 1. de re judic. lib. 6. cap. 1. in fine, cap. 15. cui 20. de sent. excom. lib. 6.* sed nec eligere poterit, *cap. cum inter 16. de elect. cap. cum dilectus 18. de consuet. cap. cum bone. de arate & qualis. cap. quia, de concess. præb.* Tandem pro sententia Glossæ faciunt canones illi, in quibus damnantur generaliter excommunicati celebrantes, ut canon. 108. Synodi Carthag. in illis verbis: *Placuit, ut quicumque non communicat in provincia propria & in aliis provinciis, vel transmarinis partibus, ad communicandum obrepserit, jacturam communionis, vel clericatus excipiat.* Ubi nulla differentia fit excommunicati majori, vel minori excommunicatione ligati, *cap. placuit 9. 11. q. 11. q. 3.* Ob negligentiam suam excommunicatus Episcopus, vel clericus, si antequam audiat, communicaverit, ipse contra se sententiam fert. Ubi obiter notanda est formula illa, *in se sententiam ferre; & sua sententia damnari;* quæ etiam reperitur *in l. 1. ff. de confessis, l. final. §. sic autem, ff. de bon. eorum. l. in phibitis 7. §. præterea, ff. de suspens. tutor. novella 53. Justin. Tertul. in apolog. ibi: Nonne, inquit, & ipsius Lycurgus leges à Lacedæmonis emendata tantum auctori suo doloris incurrerunt, ut in secessu invidia de se metipso judicavit.* Apulei *lib. 8. Metamorph.* de adultero excæcato sibi vim inferre cogitante, ait: *Invidia statuit elidere sua sententia damnarum spiritum.* Tacitus *lib. 5. Eorum, qui de se stantebant, humabantur corpora.* Illustrant Fornarius *lib. 6. rer. quotid. cap. 21.* Justel. *in can. 18. Eccles. Afric.* unde Innocent. *in presenti, num. 2.* melius sentire affirmat eos, qui existimant, excommunicatos minori excommunicatione, sive ab homine, sive à canone, si celebrent, esse irregulares; cujus etiam sententia fuisse Archidiaconum *in cap. excommunicamus 11. quæst. 3.* refert additionator Panormit. *in presenti, num. 2. littera B.* illud intelligens, non ut excludatur irregularitas, sed quod in ea non desideretur dispensatio Pontificis, sed sufficere Episcopi.

Contrarium tamen omnino cum nostro Gregorio affirmandum est, scilicet nullius notam irregularitatis incurtere eum, qui minori excommunicatione ligatus celebravit: quod & probant lex 5. & penultima, *tit. 9. partit. 1.* Illustrant ultra congestos à Barbosa *in presenti, n. 4.* Gibalius *de irregul. cap. 5. q. 2. consecr. 1. n. 7.* Villalobos *tract. 2. diff. cult. 14. n. 1.* Cornejo *in 3. p. disp. 6. de irregul. dub. unic. q. 1.* Leander *cod. tract. disp. 21. q. 1.* Ratio in eo consistit, quia irregularitas non incurritur propter executionem cujuslibet actus facti prohibiti per censuram, nisi actus ille concludat ad ordinem: hoc est non incurritur propter susceptionem solam sacramenti, sed propter indivisam ordinis administrationem, à qua per censuram aliquis prohibi-

prohibitus est, ut probat Suarez *ubi proxime*. Unde ut quis irregularis efficiatur, oportet quod sit suspensus ab aliquo actu, qui ad aliquem ordinem pertineat, ut ex *cap. is qui 18 §. ult. ibi*, *Celebrat: cap. is cui 20. ibi*, *In suo agens officio: de sent. excom. lib. 6* probant Covarr. Hugolinus & Alterius *ubi supra*: at qui minori excommunicatione ligatus celebrans non peccat propter administrationem ordinis, quia minor excommunicatio non suspendit ab aliquo actu ordinis ecclesiastici; sed peccat propter solam suspensionem sacramenti, quæ ad aliquem actum ordinis non pertinet, & perinde peccat, atque peccaret laicus sacramenta recipiendo. Igitur celebrando cum minori excommunicatione nullius irregularitatis notam incurrit. Nec interest, quod minori excommunicatione ligatus celebrando graviter peccet, quia hoc non sufficit, ut fiat irregularis, quia cum irregularitas proveniat à jure canonico, non est aliquis iudicandus irregularis, nisi ubi hoc invenitur expresse, *cap. is cui, de sent. excom. lib. 6*. Suarez *disp. 24. sect. 2. num. 3. & disput. 40. sect. 4. numer. 12*. Quapropter cum ob peccatum hoc non sit statuta in jure irregularitas, non est illa qui ita peccaverit, puniendus, sed arbitrio sui Prælati, cum certa pœna in jure non statuatur, ut argumento textus in *cap. de causi 4. §. final. de offic. deleg. cap. tempora 16. quest. 7. l. 1. ff. de jure delib.* probat Glossa 1. in *presenti*, quam sequuntur Hostiensis *num. 2*. Hugolin. *de censur. tabul. 3. cap. 8. num. 1*. Alter. *eod. tract. disput. 4. cap. 2. §. quæret aliquis*. Suarez *eod. tract. disput. 24. sect. 2. num. 3*. Alia causa est ejus, qui cum esset majori excommunicatione ligatus, celebravit; hic namque erit irregularis, quia major excommunicatio includit suspensionem ordinis; quia quamvis sit censura distincta à suspensione, attamen quoad effectum suspendendi habet eandem efficaciam cum ea, ut probat Suarez. *disp. 11. sect. 3. num. 3*. & idè quia ligatus majori excommunicatione celebrando attentat officia sibi

interdicta, irregularis efficitur, ut latè probavi in *cap. 4. hoc tit.* Hinc quia minor excommunicatio privat tantum passiva susceptione sacramentorum, quæ non tendit ad ordinem ecclesiasticum, non est verè, & propriè suspensio, nec taliter excommunicatus dici potest (suspensus; quia vera suspensio non consistit in privatione passiva, sed aliarum functionum ecclesiasticarum, ut probat Suarez *de censur. disput. 25. sect. 1. num. 4*. Est enim censura ecclesiastica, quæ minister Ecclesiæ impeditur, ne divina officia celebret, aliquæ ecclesiastica potestate utatur: quare ligatus minori excommunicatione, quia verè & propriè non est suspensus, celebrando non fit irregularis, & eligere poterit juxta hunc textum: non ita verè, & propriè suspensus, quia hoc celebrando irregularis efficitur, *cap. 1. de re judic. lib. 6. nec eligere valet, d. cap. cum n. ver. de elect.* quia non potest ecclesiastica munera obire. Unde etiam fit, quod quamvis admittamus peccatum mortale committere eum, qui communicat cum excommunicatione ligato, & per consequens suspensum manere quoad se; attamen hæc suspensio non est sufficiens ad irregularitatem incurrendam, *cap. final. de cohabit. cleric. ex quo ita docuerunt Innoc. in present. n. 2. Hostiens. n. 5. Antonius n. 12. Panormitanus n. 4. Ancharanus n. 9. Nec obstat textus in d. c. Presbyter 5. n. quest. 3. pro contraria sententia adductus, qui loquitur de clerico majori excommunicatione ligato; & docetur, quod si ipse in contemptum superioris sacrificium Missæ celebraverit ut schismaticus aliud altare erigendo, locum amittat, id est irregularis maneat, & anathema ei dicatur. Nec novum est, ut excommunicatus majori excommunicatione anathematizetur, *cap. Engeltrudam. quest. 4. cap. cum non ab homine. c. ubi probavi, de judicis*: & ita textus in *dict. cap. Presbyter*, accipiendus est de clerico excommunicato majori excommunicatione, de quo etiam accipiendi sunt alii canones supra relati.*

TITULUS XXVIII.

De clerico non ordinato ministrante.

CAPUT PRIMUM.

^a Hormisda Papa.

Siquis ^b quis ^c baptizaverit, aut aliquod ^d divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem ^e abjiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur.

NOTÆ.

^a *Hormisda.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* licet Glossa marginalis legat *Honorius*. Sanctus Hormisda, natione Campanus, patriâ Frufinus, electus fuit Summus Pontifex die *x x v i. Novemb. an-*

no 514. Scripsit varias epistolas, ex quibus nonnulla fragmenta extant apud Gratianum, & Carotenensem; & ex eis forsân textus præsens transcriptus est. Alia de ipso Pontifice referunt Baronius, & Coriolanus *d. anno 514.* Jacob à sancto Carolo in *Bibliothec. Pontificia*, & nos in *cap. 1. de despons. impub.*

^b *Si*